

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului depus de Nicu Arnăuț, reprezentat de avocatul Vasile Foltea și admiterea recursului depus de Procuratura Generală

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Arnăuț Nicu, împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, procuraturii și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 13 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 2ra-1092/23
NR. PIGD 2-21089068-01-2ra-02082023)*

Stabilirea eronată de către instanțele ierarhic inferioare a cuantumului prejudiciului moral, încasat în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. Sv. Vișcu
Curtea de Apel Chișinău, jud. A. Pahopol, R. Pulbere, A. Malfi

17 septembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților cererile de recurs depuse de Nicu Arnăut, reprezentat de avocatul Vasile Foltea și Procuratura Generală,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Oxana Parfeni, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 14 iunie 2021, Nicu Arnăut, reprezentat de avocatul Vasile Foltea, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, procuraturii și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În susținerea acțiunii reclamantul a indicat că, prin ordonanțele din 03 martie 2017 și 10 aprilie 2017, Procurorul General a pornit urmărirea penală în cauzele penale nr. ***** și nr. ***** care la ***** au fost conexate într-o procedură unică în privința judecătorului de la Curtea de apel, *****, pentru comiterea pretinselor fapte prevăzute de art. *****, art. ***** și ***** din Codul penal.

3. Ulterior, la 27 iulie 2018, cauza penală nr. ***** a fost expediată în judecată, pentru examinarea în conformitate cu art. 297 din Codul de procedură penală, acțiunile lui Sergiu Arnăut, fiind calificate doar conform art. ***** și ***** din Codul penal.

4. Prin ordonanța din 26 septembrie 2017 a Procuraturii Anticorupție, în cadrul dosarului penal nr. *****, Nicu Arnăut a fost recunoscut în calitate de bănuț de comiterea pretinsei fapte prejudiciabile prevăzute de art. 42 alin. (5), art. ***** din Codul penal, iar în aceeași zi, reclamantul a fost audiat în calitate de bănuț, nerecunoscând vina.

5. Prin ordonanța din 23 iulie 2018 a Procuraturii Anticorupție, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a lui Nicu Arnăut, învinuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. ***** din Codul penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

6. În cadrul urmăririi penale, Nicu Arnăut a fost vizat de mai multe acțiuni ilicite ale reprezentanților organului de urmărire penală, care i-au limitat și în continuare îi limitează drepturile constituționale la proprietate, la viață privată și la secretul corespondenței.

7. Astfel, prin raportul depus la 26 septembrie 2017 de ofițerul superior de investigații al DMS a DGAO a Centrului Național Anticorupție, s-a considerat necesar a fi efectuată percheziția la domiciliul reclamantului din mun. *****

8. Prin ordonanța din 26 decembrie 2017 în cadrul dosarului penal ***** de către Procuratura Anticorupție, încheierea judecătorului de instrucție din 26

septembrie 2017 și mandatul judecătoresc nr. 11-5339/2017 din 26 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a autorizat efectuarea percheziției la domiciliul reclamantului din mun. *****.

9. Conform procesului-verbal de percheziție din 26 septembrie 2017, s-a confirmat faptul că la 26 septembrie 2017, în intervalul orei ***** (mai mult de 9 ore), la domiciliul lui Nicu Arnăuț din mun. *****, precum și în automobilul acestuia de model ***** cu n/î *****, a fost efectuată percheziție. De asemenea, prin acest proces-verbal de percheziție, se confirmă faptul că de la domiciliul lui Nicu Arnăuț au fost ridicate: mijloace bănești care-i aparțineau lui și mamei acestuia, *****; mijloace de comunicare mobilă și purtători de informații, care-i aparțineau lui și mamei sale; pistol și muniții care aparțineau lui.

10. Prin procesul-verbal de cercetare din 05 decembrie 2017, rezultă că s-au examinat, cu participarea reclamantului, obiectele și bunurile ridicate la 26 septembrie 2017 în cadrul percheziției efectuate la domiciliul său, precum și în automobilul acestuia.

11. La 29 septembrie 2017, Procuratura Anticorupție i-a restituit pistolul și munițiile ridicate în cadrul percheziției din 26 septembrie 2017, iar la 24 iulie 2018, organul de urmărire penală a restituit și telefoanele mobile, 10 purtători de informații și 15 cartele SIM, 5 suporturi de cartelă SIM; un micro SD și 520 euro.

12. Prin procesul-verbal de examinare a obiectelor din 20 iulie 2018, a fost examinat conținutul informației de pe suporturile de stocare; cartelele SIM și telefoanele ridicate în cadrul percheziției de la domiciliul său, constatându-se că acestea nu conțin date relevante pentru urmărirea penală sau care ar atesta existența unei bănuieli rezonabile privind săvârșirea altor fapte infracționale.

13. Prin ordonanța din 09 ianuarie 2018 a Procuraturii Anticorupție, s-a dispus efectuarea constatării tehnico-științifice pentru a constata dacă banii ridicați în cadrul percheziției de la domiciliul său în sumă de 5 740 de euro, 70 600 de lei și 1 810 de dolari SUA sunt confecționați la întreprinderi specializate în fabricarea banilor și hârtiilor de valoare.

14. Ulterior, prin încheierea din 09 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, a fost autorizată aplicarea sechestrului asupra banilor ridicați în cadrul percheziției de la domiciliul său.

15. Prin scrisoarea nr.7132 din 23 iulie 2018, Procuratura Anticorupție a solicitat Serviciului Fiscal de Stat efectuarea unui control sub aspectul pretinsei evaziuni fiscale a lui Nicu Arnăuț în cadrul urmăririi penale.

16. Suplimentar, prin procesul-verbal privind efectuarea urmăririi vizuale din 03 octombrie 2017, întocmit de șeful DGAO a Centrului Național Anticorupție, s-a constatat faptul că Nicu Arnăuț a fost obiectul măsurilor speciale de investigații în perioada 30 septembrie 2017, ora 12.38-20:00, fiind supus urmăririi vizuale în cadrul cauzei penale nr. *****.

17. Prin raportul depus la 21 august 2017, de către ofițerul superior de investigații al DMS a DGAO a Centrului Național Anticorupție, Alexandru

Savca, s-a considerat necesar a fi efectuată interceptarea convorbirilor telefonice ale lui Nicu Arnăut, purtate la numărul *****.

18. Din partea motivată a ordonanței emise de procuror la 21 noiembrie 2017, rezultă că discuțiile și comunicările interceptate, nu sunt pertinente pentru cauza penală nr. *****.

19. Prin ordonanțele din 21 august 2017, 19 septembrie 2017 și 19 octombrie 2017 a Procuraturii Anticorupție, s-a dispus efectuarea și prelungirea măsurii speciale de investigații (3 luni): interceptarea și înregistrarea comunicărilor telefonice efectuate la numărul *****, de către Nicu Arnăut.

20. Prin încheierile din 21 august 2017, din 19 septembrie 2017 și din 19 octombrie 2017 ale Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, s-a dispus autorizarea efectuării și prelungirii măsurii speciale de investigații: interceptarea și înregistrarea comunicărilor telefonice efectuate la numărul *****, de către Nicu Arnăut.

21. La 20 noiembrie 2017 a fost întocmit procesul-verbal privind interceptarea și înregistrarea comunicărilor telefonice efectuate la numărul *****, de către Nicu Arnăut în perioada autorizată: 21 august 2017-19 noiembrie 2017, constatându-se caracterul nerelevant al discuțiilor purtate pentru cauza penală, precum și absența tangenței cu circumstanțele cauzei a mesajelor text expediate/recepționate.

22. Prin încheierea din 21 noiembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, s-a procesualizat distrugerea purtătorilor de informații pe care au fost stocate informațiile purtate de reclamant.

23. Astfel, la aprecierea întinderii prejudiciului moral care urmează a fi compensat reclamantului în legătură cu violarea art. 1 al Protocolului 1, art. 6 și art. 8 al CEDO în cadrul fazei de urmărire penală, în legătură cu tragerea ilegală la răspundere penală, precum și în legătură cu încălcarea dreptului la proprietate și a dreptului la viață privată, instanța de judecată urmează să ia în considerare faptul că lui Nicu Arnăut i-a fost imputat neîntemeiat comiterea faptelor prejudiciabile prevăzute de art. ***** din Codul penal, care se sancționează cu închisoare de până la 15 ani, perioada îndelungată a procedurilor care s-au finalizat cu emiterea ordonanței de scoatere de sub urmărire penală, a fost exclus forțat din circuitul profesional, că, în consecință, acțiunile agenților Statului au constituit o imixtiune în activitatea desfășurată de reclamant în calitate sa de avocat stagiar și ulterior avocat licențiat, atentând la reputația sa în calitate de profesionist cu abilități speciale și plasând neîntemeiat activitatea ***** fondat în lista celor cu riscuri coruptibile, ca rezultat, fiind încălcat art.6 al CEDO, că urmărirea vizuală a sa și a membrilor familiei sale, interceptarea convorbirilor și comunicărilor telefonice în decurs a 3 luni, i-au încălcat dreptul la secretul corespondenței și dreptul la viață privată, că ridicarea și sechestrarea bunurilor, a mijloacelor de comunicare și a proprietății în cadrul acestui dosar penal, au atentat la dreptul său de proprietate în perioade îndelungate, că după scoaterea de sub urmărire penală și clasarea procesului penal, procurorii care au exercitat urmărirea penală ori procurorul

ierarhic superior n-au adus scuze oficiale în numele statului în conformitate cu prevederile art. 12 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

24. Cu referire la solicitarea privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică în legătură cu chemările la organul de urmărire penală, la procuratură sau instanța de judecată, reclamantul a indicat că acestea sunt confirmate prin bonurile anexate.

25. În drept, și-a întemeiat acțiunea pe dispozițiile art. 1 Protocolul 1, art. 6, art. 8 din CEDO, art. 53 din Constituție, art. 524 și art. 525 din Codul de procedură penală, art. 1, art. 3 alin. (1) lit. a) și e), alin. (2), art. 5, art. 6 lit. b), art. 7 lit. e), art. 10, art. 11 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, art. 14, art. 512, art. 514, art. 1398, art. 1402, art. 1405, art. 1422-1423 din Codul civil.

26. Reclamantul a solicitat repararea prejudiciului moral în sumă de 300 000 de lei, cauzat în urma tragerii ilicite la răspundere penală, precum și în urma altor acțiuni de procedură ce limitează drepturile persoanelor fizice în dosarul penal nr. *****, compensarea cheltuielilor în mărime de 11 750 de lei, suportate în legătură cu cauza penală nr. ***** și compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 6 500 de lei, suportate în legătură cu prezenta cauză.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

27. Prin hotărârea din 24 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Nicu Arnăut. S-a încasat de la Ministerul Justiției, prin intermediul Ministerului Finanțelor, în beneficiul lui Nicu Arnăut suma de 70 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral, cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii, și suma de 3 000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, iar în total suma de 73 000 de lei. În rest, pretențiile lui Arnăut Nicu împotriva Ministerului Justiției cu privire la repararea prejudiciului moral, compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate pentru asistența juridică în procesul penal nr. *****, în mărime de 11 750 de lei și compensarea cheltuielilor de asistență juridică la examinarea prezentei cauze s-au respins (vol. I, f.d. 127, 137-151).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

28. La 13 ianuarie 2022, prin intermediul poștei electronice, Procuratura Generală, a depus cerere de apel nemotivată, ulterior, la 16 iunie 2022, a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii din 24 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea cererii de apel,

casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. (vol. I, f.d. 130-131, 176-181)

29. La 18 ianuarie 2022, Arnăuț Nicu, reprezentat de avocatul Vasile Foltea a depus cerere de apel nemotivată, ulterior, la 09 iunie 2025, a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii din 24 decembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată (vol. I, f.d. 132-133, 162-167).

30. La 21 ianuarie 2022, prin intermediul poștei electronice, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de apel nemotivată, ulterior, la 15 iunie 2022, a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii din 24 decembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii în partea ce ține de încasarea de la bugetul de stat a prejudiciului moral și cheltuielile de judecată, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată. (vol. I, f.d. 135, 168-175).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

31. Prin decizia din 13 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins cererile de apel depuse de Ministerul Justiției și Procuratura Generală. S-a admis cererea de apel depusă de Nicu Arnăuț, reprezentat de avocatul Vasile Foltea. S-a casat hotărârea din 24 decembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în partea ce vizează compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică suportate în cadrul urmăririi penale, în cauza nr. 2017978112 și în această parte s-a emis o nouă hotărâre, prin care: S-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor, în beneficiul lui Nicu Arnăuț cheltuielile pentru asistență juridică suportate în cadrul urmăririi penale în cauza nr. 2017978112, în mărime de 11 750 de lei. În rest, hotărârea din 24 decembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru s-a menținut (vol. I, f.d. 220-221, 222-235).

32. În susținerea poziției sale, instanța de apel a constatat cu certitudine că Nicu Arnăuț a fost urmărit penal neîntemeiat, fiind recunoscut în calitate de învinuit, în privința acestuia fiind efectuate mai multe acțiuni de urmărire penală (perchiziții la domiciliul și în mașina acestuia, fiind ridicate lucrurile ce aparține reclamantului și ***** acestuia), ca într-un final acesta să fie scos de sub urmărire penală pe motivul lipsei în acțiunile acestuia a faptului infracțiunii prevăzute de art. ***** din Codul penal.

33. Prin urmare, Nicu Arnăuț este în drept de a pretinde repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în baza Legii nr. 1545, or, la caz, însăși ordonanța de scoatere de sub urmărire penală este o dovadă suficientă, care denotă tragerea ilicită a persoanei la răspunderea penală.

34. Instanța de apel a stabilit că prin acțiunile întreprinse de organul de urmărire penală și de procuratură față de reclamantul Nicu Arnăut, i-au cauzat acestuia un prejudiciu material și moral, din care considerent Statul poartă răspundere pentru prejudiciul cauzat astfel.

35. La acest aspect, instanța de apel a considerat că suma de 70 000 de lei dispusă de a fi încasată de la bugetul de stat în beneficiul reclamantului este întemeiată, deoarece ca urmare a pornirii urmăririi penale, punerii sub învinuire a reclamantului, ultimul s-a aflat într-o stare de incertitudine și neliniște. Or, cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

36. Totodată, instanța de apel a considerat drept neîntemeiate argumentele reclamantului, precum că din motivul intentării dosarului penal a fost în imposibilitate de a începe cariera profesională, în calitate de avocat, or, din înscrisurile anexate la dosar se atestă că, la 25 iunie 2018, Nicu Arnăut a obținut licența pentru exercitarea profesiei de avocat, iar la 28 decembrie 2020, în baza cererii depuse a fost suspendată activitatea de avocat (f.d. 65-67).

37. În altă ordine de idei, instanța de apel a considerat incorectă și lipsită de raționament soluția primei instanțe, în partea respingerii pretenției lui Nicu Arnăut cu privire la încasarea de la bugetul de stat în beneficiul lui Nicu Arnăut cheltuielile pentru asistența juridică suportate în cadrul urmăririi penale în cauza nr. ***** în mărime de 11 750 de lei.

38. Instanța de apel a reținut că, în cadrul urmăririi penale, în cauza penală nr. *****, Nicu Arnăut a fost asistat de avocat, în temeiul contractului de asistență juridică nr. 30 din 26 septembrie 2017. La materialele cauzei se regăsesc și borderourile de evidență a acțiunilor întreprinse de avocatul Veaceslav Scripnic, în interesele lui Nicu Arnăut, în baza contractului, indicându-se orele și prețul pentru fiecare.

39. Conform bonului de plată seria YL nr. 471080 din 26 septembrie 2017, Nicu Arnăut a achitat suma de 500 de lei (vol. I, f.d. 3), conform bonului de plată seria QL nr. 975040 din 19 decembrie 2017 a fost achitată suma de 4 500 de lei (vol. I, f.d. 5) și conform bonului de plată din 24 august 2018 a fost achitată suma de 6 750 de lei (vol. I, f.d. 6).

40. Prin urmare, instanța de apel a notat că, din conținutul art. 7 din Legea 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești rezultă expres că persoanei fizice i se compensează sau i se restituie sumele plătite de ea pentru asistență juridică, or, în speță s-a stabilit indubitabil că Nicu Arnăut a fost asistat de avocat la faza urmăririi penale, fapt demonstrat prin actele organului de urmărire penală anexate la cererea de chemare în judecată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

41. La 20 iulie 2023, Nicu Arnăuț, reprezentat de avocatul Vasile Foltea, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 13 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 30 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acesteia, casarea parțială a deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond în partea admiterii parțiale a cererii de chemare în judecată, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral cererea de chemare în judecată.

41.1 În motivarea cererii de recurs a indicat că instanța de fond, cât și instanța de apel au interpretat eronat legea și au apreciat arbitrar probele (art. 432 alin. (2) lit. c) și alin. (4) din Codul de procedură civilă).

41.2 Recurentul a menționat că atât instanța de fond, cât și instanța de apel au neglijat faptul că, prin acțiunile întreprinse de organele de urmărire penală, i-au fost încălcate dreptul fundamental de a nu fi urmărit penal, în lipsa unei fapte infracționale și prejudiciabile, dreptul la proprietate privată și dreptul la protecției vieții private, prin ce a suferit un prejudiciu moral și material considerabil, determinat inclusiv de necesitatea deplasării la sediile Procuraturii Anticorupție și participării la diferite acțiuni procesuale în procesul anchetării procesului penal nr. ***** în legătură cu acuzațiile de comiterea pretinselor fapte prejudiciabile prevăzute de art. ***** din Cod penal, care se sancționează cu închisoare de până la ***** ani.

41.3 A invocat că instanța de apel, cât și cea de fond au neglijat probele și argumentele care demonstrează că la momentul în care a fost supus persecuției penale pentru o faptă care evident nu a comis-o, dânsul era în perioada stagiului profesional în avocatură, început la 18 octombrie 2016, urmând să accedă ulterior în profesia de avocat, dar și că ingerința în sfera drepturilor sale, inclusiv a vieții sale private și profesionale, a fost una majoră și prejudiciabilă, care indiscutabil urma să fie luată în considerare la stabilirea cuantumului prejudiciului moral cauza.

42. La 14 septembrie 2023, prin intermediul poștei electronice, Procuratura Generală a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 13 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 30 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acesteia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă integral (vol. II, f.d. 2-4).

42.1. În motivarea cererii de recurs a indicat că concluzia instanței de apel este greșită din cauza aprecierii eronate a normelor de drept, cât și a materialului probator din dosar.

42.2. Recurenta a opinat că pentru a fi în prezența unei acțiuni civile întemeiate, nu este suficient de a fi întrunite doar prevederile art. 6 din Legea nr. 1545/1998, dar este necesară și întrunirea dispozițiilor prevăzute de art. 3 alin. (1) din același act normativ. Or, în speța dată, este incontestabil că Nicu Arnăuț nu a fost supus ilegal niciunei din acțiunile specificate de art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1545/1998, circumstanță absolut necesară pentru solicitarea despăgubirilor materiale și morale cauzate prin acțiunile ilicite ale organelor de

urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, fiind indubitabil că nu orice acțiune a organelor de drept atrage răspunderea statului.

42.3. De altfel, acțiunile organului de urmărire penală întreprinse în privința intimatului Nicu Arnăuț sunt acțiuni legale, efectuate în vederea stabilirii adevărului pe cauza penală. Or, Nicu Arnăuț nu a prezentat vreo încheiere irevocabilă a judecătorului de instrucție care să confirme acțiunile organului de urmărire penală pretinse ca fiind ilicite.

42.4. Prin urmare, recurenta a concluzionat că, deși Nicu Arnăuț deține o ordonanță de scoatere de sub urmărire penală în privința sa, ce i-ar conferi dreptul la repararea prejudiciului, totuși aceasta nu întrunește condițiile speciale reglementate de art. 3 din Legea nr. 1545/1998, circumstanță absolut necesară pentru solicitarea despăgubirilor materiale și morale cauzate prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

ASPECTE DE PROCEDURĂ ÎN RECURS

43. La 02 august 2023 și 04 ianuarie 2024, Curtea Supremă de Justiție a expediat intimațiilor copiile recursului declarate, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire, extrasul din poșta electronică, anexate la materialele dosarului (vol.I, 250, vol. II, f.d. 8).

44. Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție referințe nu au parvenit.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

45. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023. În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Din sensul normei de drept enunțate rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

46. Art. 434 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. (2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

47. Art. 431 din Codul de procedură civilă:

„ (1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

(3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

(4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

48. Art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare până la 01 septembrie 2023):

„(1) Părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;

b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;

c) a interpretat în mod eronat legea;

d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.”

49. Art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare după 01 septembrie 2023):

„ (1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărîrea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin. (1) lit. d)-f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

50. Art. 440 alin. (3) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, în vigoare de la 01 septembrie 2023):

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

51. Art. 442 din Codul de procedură civilă:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.432. Instanța invocă, din oficiu, neatragera în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.

(3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs.”

52. Art. 444 din Codul de procedură civilă:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

53. Art. 445 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă:

„ (1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: e) să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.”

54. Art. 2 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești:

„ (1) În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni:

acțiuni ilicite - acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni);

cazuri excepționale - cazuri cînd persoanei i-au fost încălcate grav și abuziv drepturile și libertățile fundamentale garantate de Constituție și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte ori cînd consecințele acțiunilor ilicite comise sînt extrem de grave sau chiar iremediabile.

55. Art. 3 alin. (1), (2) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998:

„(1) În conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma:

a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală;

b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității;

c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;

d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată;

e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației;

f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

(2) Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.”

56. Art. 5 alin. (1), (2) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998:

„(1) Cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.

(2) Cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului se depune în termen de 3 ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului.”

57. Art. 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998:

„Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:

a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare;

b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeuri de reabilitare;

c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărîrii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice;

d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.”

58. Art. 11 alin. (1), (3) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998:

(1) Mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luîndu-se în considerare:

a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă;

- b) caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată;
- c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei;
- d) durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată;
- e) natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei;
- f) suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice;
- g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate;
- h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.

(2) Instanța de judecată va determina mărimea compensației și în baza criteriilor specificate la art. 219 alin. (4) din Codul de procedură penală.

(3) În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral. ”

59. Art. 2007 alin. (1) lit. a) din Codul civil:

„(1) Prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri:

a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea.”

60. Art. 2037 alin. (1)-(3) din Codul civil:

„(1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

(2) Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

(3) La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

61. Referitor la termenul de declarare a recursurilor, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, la 18 iulie 2023, prin intermediul poștei electronice, Curtea de Apel Chișinău a expediat avocatului Vasile Foltea și Procuraturii Generale, decizia motivată din 13 iunie 2023, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexată la materialele cauzei (vol. I, f.d. 236 verso).

62. Astfel, recursurile depuse de Nicu Arnăut, reprezentat de avocatul Vasile Foltea, la 20 iulie 2023 și de Procuratura Generală, la 14 septembrie 2023, se consideră depuse în termenul stabilit de lege.

63. Prin prisma prevederilor art. 444 din Codul de procedură civilă, la caz, examinarea cauzei civile în ordine de recurs s-a realizat fără înștiințarea și audierea participanților la proces.

64. Studiind materialele dosarului, prin prisma normelor de drept aplicabile speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs depusă de Nicu Arnăut, reprezentat de avocatul Vasile Foltea, este neîntemeiată, care urmează a fi respinsă, iar cererea de recurs depusă de Procuratura Generală este întemeiată și care urmează a fi admisă și modificată decizia instanței de apel și a hotărârii instanței de fond în partea încasării prejudiciului moral, din motivele ce succed.

65. După cum denotă actele cauzei, reclamantul Nicu Arnăut, înaintând acțiunea împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, a solicitat încasarea prejudiciului moral în sumă de 300 000 de lei, cauzat în urma tragerii ilicite la răspundere penală, precum și în urma altor acțiuni de procedură ce limitează drepturile persoanelor fizice în dosarul penal nr. *****, compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 11 750 de lei, suportate în legătură cu cauza penală nr. ***** și compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 6 500 de lei, suportate în legătură cu prezenta cauză (vol. I, f.d. 7-20).

66. Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Nicu Arnăut, a încasat de la Ministerul Justiției, prin intermediul Ministerului Finanțelor, în beneficiul lui Nicu Arnăut suma de 70 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral, cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii, și suma de 3 000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, iar în total suma de 73 000 de lei, în rest pretențiile s-au respins (vol. I, f.d. 127, 137-151).

67. Judecând apelurile declarate, instanța de apel a respins cererile de apel depuse de Ministerul Justiției și Procuratura Generală, a admis cererea de apel depusă de Nicu Arnăut, reprezentat de avocatul Vasile Foltea, a casat hotărârea din 24 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea ce vizează compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică suportate în cadrul urmăririi penale și în această parte a emis o nouă hotărâre, prin care: A încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor, în beneficiul lui Nicu Arnăut cheltuielile pentru asistența juridică suportate în cadrul urmăririi penale în cauza nr. *****, în mărime de 11 750 de lei, în rest, hotărârea din 24 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a menținut (vol. I, f.d. 220-221, 222-235).

68. Analizând materialele dosarului în raport cu normele juridice pertinente la caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că instanța de apel a stabilit corect raportul juridic litigios, a identificat corect normele ce-l guvernează și a stabilit corect natura drepturilor încălcate. Însă, la

stabilirea cuantumului sumei ce urmează a fi încasată cu titlu de reparare a prejudiciului moral pentru încălcarea drepturilor reclamantului prin acțiunile ilegale ale autorităților statului, nu s-a ținut cont de criteriile de determinare a mărimii compensației pentru prejudiciul moral cauzat. Din acest motiv, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Procuratura Generală, modificând decizia instanței de apel și instanța de fond, în sensul diminuării cuantumului prejudiciului moral încasat.

69. În baza materialului probator administrat la dosar se atestă că, la 30 martie 2017, în temeiul ordonanței Procurorului general al Republicii Moldova în privința judecătorului Curții de Apel Chișinău, ***** a fost dispusă pornirea urmării penale, conform elementelor infracțiunilor prevăzute de art. ***** din Codul penal (vol. I, f.d. 23-24).

70. La 10 aprilie 2017, în temeiul ordonanței Procurorului general al Republicii Moldova în privința judecătorului Curții de Apel Chișinău, Sergiu Arnăut a fost dispusă pornirea urmării penale, conform elementelor infracțiunii prevăzute de ***** din Codul penal (vol. I, f.d. 25).

71. Tot, la 10 aprilie 2017, prin ordonanța a Procuraturii Anticorupție a fost dispusă conexarea cauzelor penale nr. ***** și nr. *****, într-o singură procedură, cu atribuirea numărului de ordine comun ***** (vol. I, f.d. 26).

72. Ulterior, la 27 iulie 2018, cauza penală nr. ***** de învinuire a lui Sergiu Arnăut, de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. ***** din Codul penal a fost expediată pentru examinare Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani (vol. I, f.d. 27).

73. Conform ordonanței din 26 septembrie 2017 a Procuraturii Anticorupție, s-a recunoscut în calitate de bănuț, în cadrul cauzei penale nr. *****, pe Nicu Arnăut în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. ***** din Codul penal (vol. I, f.d. 28).

74. În baza ordonanței din 26 septembrie 2017 a Procuraturii Anticorupție în cadrul dosarului penal *****; încheierii judecătorului de instrucție din 26 septembrie 2017 și mandatului judecătoresc nr. 11-5339/2017, s-a autorizat efectuarea percheziției la domiciliul lui Nicu Arnăut (vol. I, f.d. 35-40).

75. Din procesul verbal de percheziție din 26 septembrie 2017, rezultă că, la 26 septembrie 2017, în perioada orelor 13:08-22:32, la domiciliul lui Nicu Arnăut din mun. ***** precum și în automobilul acestuia de model BMW cu n/î *****, a fost efectuată percheziție, fiind ridicate mijloace bănești, arme și muniții, mijloace de comunicare mobilă și purtători de informații, care aparțineau lui și mamei acestuia, ***** (vol. I, f.d. 41-42).

76. Conform procesului-verbal de cercetare din 05 decembrie 2017 al Procuraturii Anticorupție, s-au examinat cu participarea lui Nicu Arnăut obiectele și bunurile ridicate la 26 septembrie 2017 în cadrul percheziției efectuate la domiciliul (vol. I, f.d.43-45).

77. Din procesul-verbal privind efectuarea urmăririi vizuale din 03 octombrie 2017, întocmit de șeful DGAO a CNA, rezultă că Nicu Arnăut a fost obiectul măsurilor speciale de investigații în perioada 30 septembrie 2017,

ora 12.38-20:00, fiind supus urmării vizuale în cadrul cauzei penale nr. ***** (vol. I, f.d.52-53).

78. Prin ordonanța din 26 decembrie 2017 a Procuraturii Anticorupție, s-a dispus punerea sub învinuire a lui Arnăuț Nicu în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. ***** din Codul penal (vol. I, f.d. 30).

79. În temeiul ordonanței din 23 iulie 2018 a Procuraturii Anticorupție, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a învinuitului Nicu Arnăuț în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. ***** din Codul penal, din motivul că fapta nu întrunește elemente infracțiunii (vol. I, f.d. 32-33).

80. Prin urmare, circumstanțele descrise configurează concluzia că atât instanța de fond, cât și instanța de apel corect au stabilit că Nicu Arnăuț a fost ilegal atras la răspunderea penală, de aceea are dreptul de a pretinde la despăgubiri conform Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecătorești. Or, în situația în care prin ordonanța din 23 iulie 2018 a Procuraturii Anticorupție, Nicu Arnăuț a fost scos de sub urmărirea penală, acțiunea înaintată de către acesta este temeinică în sensul art. 6 alin. a) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

81. Coroborând normele legale citate supra ce țin de repararea prejudiciului moral în urma acțiunilor ilegale ale organelor de urmărire penală și procuraturii cu circumstanțele de fapt stabilite, Completul de judecată stabilește că lui Nicu Arnăuț i-au fost lezate drepturile sale, fiindu-i cauzat un prejudiciu moral.

82. Astfel, mărimea concretă a compensației se determină conform art. 11 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, iar unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire

83. Aici, urmează a menționa că, instanța de fond, cât și cea de apel, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, just au constatat faptul că, este reparabil prejudiciul moral cauzat lui Nicu Arnăuț în urma tragerii ilegale la răspundere penală, însă, încasarea prejudiciului moral în mărime de 70 000 de lei este una exagerată și excesivă în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității.

84. La caz, Completul de judecată reține că, în perioada 26 septembrie 2017 – 22 iulie 2018, Nicu Arnăuț a fost subiect al cauzei penale nr. *****, având calitatea de bănuit și învinuit. Prin ordonanța din 26 decembrie 2017 a Procuraturii Anticorupție, Nicu Arnăuț a fost pus sub învinuire în comiterea infracțiunii prevăzute de art. ***** din Codul penal (f.d.30, vol.1). La 23 iulie 2018, Nicu Arnăuț, prin ordonanța Procuraturii Anticorupție, a fost scos de sub urmărirea penală în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. ***** din Codul penal (f.d.32-33, vol.1).

85. Respectiv, o perioadă de 10 luni, lui Nicu Arnăuț i-a fost neîntemeiat și ilegal încredințată comiterea unei infracțiuni din categoria cel gravă. Iar, din materialele cauzei rezultă că, în cadrul dosarului penal, Nicu Arnăuț a fost audiat în cadrul urmăririi penale, în privința acestuia au fost efectuate mai multe acțiuni de urmărire penală (percheziție la domiciliu, cât și a mijlocului de transport, urmărirea vizuală, interceptarea discuțiilor și a comunicărilor telefonice).

86. Succesiv, raportând prevederile cadrului normativ pertinent, la particularitățile de fapt ale speței deduse judecării, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că la cuantificarea despăgubirilor ce urmează a fi acordate reclamantului, urmează a fi luate în considerare consecințele produse pe plan social și profesional, imaginea persoanei acesteia și reputația profesională, precum și durata în timp a încălcărilor drepturilor.

87. Completul de judecată notează că, pentru reclamant, pornirea urmăririi penale, recunoașterea acestuia în calitate de bănuit și învinuit, punerea sub învinuire pe nedrept de comiterea unei infracțiuni a avut un impact social, afectându-i relațiile personale, iar aceste acțiuni au fost susceptibile să-i producă reclamantului suferințe morale, de natură să lezeze demnitatea și onoarea acestuia.

88. Așadar, susținerile reclamantului, în sensul că acțiunile desfășurate în perioada urmăririi penale i-au lezat drepturile și că vătămarea acestor drepturi rezidă într-un prejudiciu moral, nu pot fi negate, corespund realității și sunt întemeiate. Cu toate acestea, în circumstanțele speței deduse judecării, acestea nu justifică existența și întinderea unui asemenea prejudiciu moral, precum cel încasat de către instanța de apel și instanța de fond.

89. La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, din materialele cauzei nu rezultă că în privința reclamantului Nicu Arnăuț, la etapa urmăririi penale, au fost aplicate anumite măsuri procesuale de constrângere privative de libertate, precum și nici nu a fost adoptată o sentință ilegală de condamnare care ar fi generat o privațiune de libertate, or, în lumina art. 11 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 1545/1998, durata aflării nelegitime a persoanei în detenție constituie inter alia un criteriu ce urmează a fi luat în considerare la determinarea cuantumului prejudiciului moral.

90. Reținând împrejurările de fapt și de drept elucidate supra, că, reclamantul a fost învinuit de comiterea unei fapte prejudiciabile, ținând cont de gravitatea infracțiunii imputate și anume, de infracțiune gravă, de durata urmăririi penale, ce a constituit 10 luni, de suferințele morale cauzate reclamantului ce constă generic în atingerea valorilor ce definesc personalitatea umană și creditul moral, de măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate, de principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale, starea de stres și frustrare cauzate lui Nicu Arnăuț, precum și ținând cont de faptul că nu au fost aplicate măsuri procesuale de constrângere privative de libertate, Completul de judecată

consideră că cuantumul compensației pentru prejudiciul moral încasat de instanțele de judecată în sumă de 70 000 de lei este unul exagerat.

91. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că suma de 40000 de lei reprezintă o sumă rezonabilă, care va acorda o evaluare pertinentă daunelor compensatorii, fiind în corespundere cu caracterul și gravitatea suferințelor psihice suportate de către Nicu Arnăut în urma acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii.

92. Totodată, Completul de judecată consideră că pretenția reclamantului privind acordarea prejudiciului moral în sumă de 300000 de lei contravine principiului proporționalității și jurisprudenței constante a CEDO, conform căreia prejudiciul moral trebuie să fie adecvat, dar nu excesiv.

93. Or, scopul acordării daunelor morale constă în realizarea, în primul rând, a unei satisfacții morale pentru suferințele de același ordin, și nu a unei satisfacții patrimoniale. Prejudiciul moral trebuie să fie compensatoriu, și nu punitiv.

94. Prin urmare, în această parte decizia instanței de apel și hotărârea instanței de fond urmează a fi modificată prin micșorarea cuantumului despăgubirii morale de la 70 000 de lei până la 40 000 de lei, fiind pe măsură de a atenua suferințele psihice și fizice cauzate reclamantului.

95. Totodată, cuantumul prejudiciului moral stabilit de 40000 de lei este corelativ și comparabil cu practica Curții Supreme de Justiție în cazuri similare în care reclamantii au înaintat cereri de chemare în judecată în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 (dosarul nr. 2ra-512/24, dosarul nr. 2ra-21/24, dosarul nr. 2r-67/23, dosarul nr. 307/23).

96. Ținând cont de considerentele elucidate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Nicu Arnăut, reprezentat de avocatul Vasile Foltea, de a admite recursul declarat de Procuratura Generală și de a modifica decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, în partea ce ține de cuantumul sumei încasate cu titlu de prejudiciu moral, prin diminuarea sumei de la 70 000 (șaptezeci mii) lei la suma de 40000 (patruzeci mii) lei, iar în rest – de a menține decizia instanței de apel și hotărârea instanței de fond.

97. În conformitate cu art. 442, art. 444, 445 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursul declarat de Nicu Arnăut, reprezentat de avocatul Vasile Foltea.

Admite recursul declarat de Procuratura Generală .

Modifică decizia din 13 iunie 2023 Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 24 decembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, adoptate în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Nicu Arnăut

împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, procuraturii și compensarea cheltuielilor de judecată, în partea ce ține de cuantumul sumei încasate cu titlu de prejudiciu moral, prin diminuarea sumei de la 70 000 (șaptezeci mii) lei la suma de 40 000 de lei (patruzeci mii) lei.

În rest, decizia din 13 iunie 2023 Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 24 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni